

Novih snajdb' te glaf svefélil
Vezh ne bo, ko prasni flum?

O nikár ne sanizh'vati,
Kdor s semljo imáfh svoj trud,
Kar, bolj prav jo ob'kerb'vati,
Še ti dáje na ponúdí!

Kdo sa rók umetno délo
Ne bi hotel kaj florit'?

In komu b' se lepše sdélo
Rákov sméfhno pot fledit'?

Le kar s zhafam se ne gáne,
Vedno ftaro bod' per naf;
Štara véra naj ofltáne,
In pofhténoft vfaki zhaf!

P. H.

Pokliz

na vse kmetovavze, de bi fvoje polje, verte in vinograde pred fhkódo tózhe savarvali.

Kdor je she vidil firašne rasgraje, ki jih je tózha fém ter tje napravila; kdor je she vidil shalofniga kmeta po sgubljenih poljskih pridelkih, ki mu jih je huda ura v enim hipu pokofila; kdor je vidil pridniga gospodarja, kader nima ne sheni ne otrokam od shivesha podati kaj, in pri fofédi, ktériga je ravno táka nefrezha dofhlá, nobene pomozhi perzhakovati; kdor je enakih nefrezh she vidil vezh, — bo gotovo s hvaleshnim ferzam drushbe flavil, kterih namen je, take nefrezhe polajfhati ali zlo odverniti jih.

Ambroshizh.

Ravno takó, kakor imamo bratovshnjo f. Florijana, po ktéri se pohifhtva pred ognjeno fhkodo savarvajo, jih je tudi she vezh zhaša v vezh deshélah rasnih drushb, kjer se poljski pridelki, sadje in vinogradi savarvati dajo. Drushba, od ktére je tukaj govorjenje, se je v letu 1828 v Milani prizhela; tóde ni sedaj po Eftrajških deshélah s imenovano Milansko drushbo v nobeni saveši vezh, ampak povfod ima fvoje opravnike, per ktérh se dajo poljski pridelki savarvati.

Pripomozhke, które ta afekuranzija vfm kmetovavzam ponúja, ki imajo vezhidel vse fvoje premoshénje pod milim nébam rasftavljeno, ne morem s befédo takó vshivo popifati in fvojim dragim domoródzam k ferzu vftifniti, kakor bi jih rad.

Ravno sató se proti Njim zhaftiljivi duhovni gospodje obernem, ter Jih profim, de bi Oni, ki so svefli gojitelji in voditelji ljudftva, ki ga k vřimu dobrimu obrazhajo in vabijo, in v vřim sa njegov zhafni in vezhni prid fkerbijo, ga tudi k perftopu imenovane drushbe nagovarjali. Jih je ta ali uni flufhal, je pristopil k ti afekuranzii, bodo vidili, de Jim bo, zhe ga je nefrezha tózhe dofhlá, sa tó dobróto vefél in pred fhkodo obvarvan hvalo prepéval krog in krog.

Sdaj bom pa fvojim dragim kmetam povédal, kaj in kakó jim gré pred tózho savarvati se.

H ti drushbi sna vřaktéri pristopiti, ravno takó tudi odstópiti, kader hozhe. Kdor shelji tedaj k nji pristópiti, naj se oglafi pri opravniku, ki jih bom sa krajnfko deshélo posneje imenoval vezh, in naj mu pové, od kóde je domá, naj mu imenuje fvét, ki ga savarvati mifli, kakó je velik, koliko se va-nj poféje, in koliko se is njega

perdelati da in sa koliko ga rajta savarvati? — Vři semljifki perdelki, ki se pri drushbi savarvajo fo v fhteri verřté rasdeljene:

Perva verřta obfeshe: klajo sa shivino.

Druga „ „ shito, oljske selifha in fozhivje.

Tretja „ „ vse vertne pridelke, rasun téh konopljo in lan.

Zheterta „ „ vinograde, hmel in druge kupzhifjske selifha,

sa ktére se afekuranzii po ti rasméri plazhuje, kakor se v danashnimu „perlognimu listu“ vidi. Kér tózha ene kraje vezhkrat od drush potólzhe, ravno sató fo tudi vři kraji po zeli krajnfki deshéli po defétletni skufhnji v zhvetere redi sverřteni, zhefar se tudi v „perlognimu listu“ bére. V pervo réd, v ktéro se nar manj plazhuje, se verřté vři tifti kraji, ktéri nifo v naflednih tréh rédih imenovani poséбно, sató, ki se je po dolgolétni skufhnji vidilo, de je ondi tózha prav malokdaj potólkla. V drugi rédi fo tifti kraji, kjer tózha vezhkrat rasgrája; ravno sató morajo od pervih tudi vezh plazhovati. Šhe vezh od tih gré tiftim plazhovati, ki fo v tretji rédi. Nar vezh plazhujejo pa tifti kraji, ki fo v zheterto réd sverřteni, zhefar se tudi v „perlognimu listu“ vidi.

Zhe vezh deleshnikov ali kmetovavzov k ti drushbi pristopi, manj se bo fzhafama od 100 gold. afekuranzii plazhovati moglo.

Savarvanje poljskih in vertnih pridelkov se perzhne drugi dan po dobítv afekuranzijfkiego pířma opóldan ob dvanajřtih, kader imenovano afekuranzijfko pířmo do perviga opravnika doíde; konzha se pa takrat, kader fo savarvani pridelki posheti ali pokofeni in obrani, nar posneje vřako léto pa 51 dan Kosaperska. Šamo sa tifté pridelke, ki jih ni mogozhe pod řtreho vseti, afekuranzija she ofem dni po shetvi dôbra ftóji, tóde le takrat, kader fo savarvani pridelki she na tiftim meřtu, kjer fo prirařtli.

Rasun létniga plazhila mora vřaki kmetovavez petnajřt krajzerjev od ftó, ki jih je afekuriral, drushbi sa mnoge potrofhke pofébej plazhati.

Od prejeliga létniga plazhila, ki se konez vřaziga meřza na obreřt v Dunajfko fhpárovko naloshuje in ondi do sadnjiga Kosaperska ofltane, bo fhkoda, ki jo je tózha deleshnikam prisadela, povernjena, tóde she le jefen, kader fo she vse fhkode osnanjene in rajtenga konzhana. Zhe bi zhes vse povrazhenje she kaj denarjev v drushbni kafí oftálo, takó bodo tí denarji sa drugo léto prihranjeni; zhe bi jih pa vtegnilo premalo biti, tako bi se deleshnikam vse tó léto poplazhati ne moglo, kar jim gré, sató dobé le savarvano pířmo, po ktérh bodo drugo léto ali posneje plazhani, zhe v drushbi ofltanejo.

(Konez sledí.)

Pokliz

na vse kmetovavze, de bi svoje polje, verte in vinograde pred shkodo tózhe savarvali.

(Konez.)

De me bode te pa bolj rasúmili, vam v isgled tó le povém:

V nekímu letu je bilo namrezh od 100 deleshnikov sa savarvane senosheti, shito, sadje in vinograde 250 gold. plazhanih. Prav po volji je bilo to léto, ni jih bilo vezh, ko zhvetero deleshnikov od tózhe poshkodvanih. Med temi zhveterimi dóbi Peter Jelenz, ktéri je svoje zélo polje savarval 100 gold.; Joshef Shkrabez 50 gold.; Anton Kokajl in Andrej Skopez dóbita pa po 25 gold. Torej dóbijo vsi shterje poshkodvanzi 200 gold., in perfeshnim moshem, ktéri so shkodo, ki jo je tózha napravila, rasfodili, se je pa 10 gold. plazhálo. Ki jih je bilo pa sa premijo 250 gold. prejetih in famo 210 gold. plazhanih, potém jih je she 40 gold. ostalo, ki so bili na obrest v shparovko dani. — Drugo léto je bilo sa premijo 320 gold. prejetih, tóde je bilo defet od tózhe poshkodovanih, ktérim je bilo 600 gold. plazhati, perfeshnim moshem pa 20 gold.; ravno sató jih je bilo le 300 gold. med nje rasdeljiti, in od tega denárja je vsak le polovizo svoje shkode prejel. Sastran tega dóbi Pavl Janz in ti drugi, ki so imeli po 100 gold. dóbiti, le 50 gold., Joshef Mali dóbi namesti 40 gold. le 20 gold. in Franz Shnidar, ktéri bi bil imel sa svoj selnik, ki mu ga je tózha potólkla, 20 gold. dóbiti, jih dóbi le 10. Savoljo tega je bilo vsakímu poshkodvanzu savarvano písmo v roke dano, po ktérim se jim bo dolg drugo leto ali faj v pétih létih po mozhi naloshénih denarjev doplazhal.

Sgoditi bi se bilo tudi snalo, de bi bilo namesti 600 gold. 1200 gold. shkode, potem bi se bilo poshkodvanim drushnikam le po 25 gold. namesti 100 gold. to je zheteri dél shkode plazhati samoglo, in sató, de bi se jim zél dolg, kar jim ga gré, poplazhal, bi se mogli sopet na salogno kaso oberniti. To primeriti se, dóbi vender le vsak poshkodvan drushnik vezh, kar je sa savarvanje plazhal, in ravno toliko, kar je v 25 letih sa plazhilo létne savarvane premije safhpogal. Tó se is tega prav lahko rasúmi: Petra Jelenza, ktéri na léto 10 gold. premije plazhuje, je v 5 létih trikrat tózha sadéla, ter je dóbil sa svojo shkodo pervizh 150 gold., drugizh 75 gold. in tretjizh 25 gold. povrazhila, skupej pa 250 gold.; plazhal je pa le 50 gold. Is tega se vidi, de se Jelenz s tem denárjem, ki ga je prejel, zhe vsako léto po 10 gold. premije plazhuje, she zélíh 20 lét savarvati sna. in med tem zhafam sna kakofnih tavshent gold. povrazhila od afekuranzije dóbiti, in ne bo je, zhe ga tudi v 20 letih tózha nikoli ne sadene, kar fi ni míliti, vender le sgube imel. — Rasun tega ga bo

pa vsfkosi veselilo, de je s svojim plazhílam, ki ga je afekuranzii odrajtal, svojimu poshkodvanímu blishnímu veliko pomagál, ktéri je tudi njemu v enaki nefrezhi ravno to shiril; faj je tudi ta drushba le dobro delo, s kterim fi med seboj obljubimo, eden drugímu o nefrezhi pomagati. Satorej tudi vsak lahko prerajta, de, zhe naf bo vezh v drushbi, manjši bo létno plazhílo, ako se ravno veliko shkode sgodi.

Naslednji gospodje so opravniki imenovane drushbe na Krajskim, per kterih se poljski in vertni pridélki savarvati dajo, in ktéri, zhe bi bilo potréba od te drushbe she bolj na tanjko povedati komu, tudi tó prav radi povedó; ti le so:

V Ljubljani gosp. J. Karinger, — v Kraju gosp. K. Loker, — v Planini gosp. J. Obresa, — v Ipavi gosp. J. Dolenz, — v Novomestu gosp. J. Polak, — v Metliki gosp. F. V. Zolner, — v Kozhevju gosp. J. Bartelme, — na Kerfshkim gosp. M. Hozhevar in v Mokronogu pa gosp. V. Margoni. —

Kakor na Krajskim so tudi po drusih deshélah opravniki te afekuranzije, pri kterih vsakteri kmetovavez svoje poljske pridélke pred shkodo tózhe savarvati sna.

Ferd. J. Shmidt, v Shifhki poleg Ljubljane.

Kako se ima v hudi uri sadershati.

Vifoko pod nebam je zhudna kovazhniza; imajo ogenj in vodo, veter piha hujshi ko kovafhki meh; napravijo desh, sneg, tózho in zlo strelo iskujejo. Kdo pa tam dela? Babjovérzi dolshijo zopernize, ki so nedolshne, kakor mi, kér jih ni. On, ki sapoveduje morju in vetrovam, vfigamogozhni Bog ima megle v svoji oblasti — vetri so njegoví delavzi. Zhe je ravno previfoko, de bi kdo v to zhudno kovazhnizo vidil, kako se tam godi: nam je Bog vender toliko pogledati dal, de se nam ni zopra bati.

Poglejte pezhaten vofek. Ako ga po sukni dergnem, de se vgreje, majhne listike popirja na se potegne in spet ispuhti. Tudi smola in shida to delate. Zhe pa glashovato kolo takó vgrejesh, se toliko ognja nabere, de ifkre od njega poketajo. Vse polno je takiga ognja pod nebam; nebfhki ogenj mu pravimo. Kakor na shidi, smoli, glashu i. t. d. nebfhki ogenj obudish, de se nabere, takó ga po srebri, slati, shelesi i. t. d. sgubish; vef skos njega shine. Megle so ob hudi uri nebfhkiga ognja polne, ki se po vetri brufijo. Je ena meгла prepólna, se ogenj k sfédi sashene in sabliskne. Šo pa oblaki prepólni in bliso semlje, nebfhki ogenj na semljo shine in strela vdari; kar se po simi malokdaj sgodi.

Štrela je dvojna, kakor pravijo, v od ena, ki ne vname, kadar kaj takiga sadene, kar ne gori rado, in ognjena, sa katéro sazgne goretí. Pogošto pa dvakrat hitro sa pored na ravno tisto mesto vdari, in zhe pervokrat vname, drugokrat